

періоду розвитку і діяльності кафедри за 15 років у складі Одеської національної юридичної академії, і особливо в останні роки у складі Національного університету «Одеська юридична академія».

Рассматриваются вопросы создания, становления и развития кафедры аграрного, земельного и экологического права, определяется её персональный и научно-педагогический состав в разные периоды. Особое внимание уделяется «академическому» периоду развития и деятельности кафедры за 15 лет в составе Одесской националь-

ной юридической академии, и особенно в последние годы в составе Национального университета «Одесская юридическая академия».

The problems of creation, formation and development of the department of agricultural, land and environmental law, is determined by its personal and teaching staff in different periods. Special attention is given to the «academic» period of development of the department for 15 years as part of the Odessa National Academy of Law, and especially in recent years as part of the National University «Odessa Law Academy».

УДК 343.2

В. Туляков,

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України,
проректор з міжнародних зв'язків, завідувач кафедри кримінального права

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Школа кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» реалізується у сукупності наукових творів, ідей, розробок, початок яким було закладено у працях колективу кафедри криміналістики, кримінального права та процесу Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова під керівництвом професора В. П. Колмакова, доцента І. В. Михайлова, професора Є. В. Додіна, професора Л. В. Багрій-Шахматова.

Саме ця кафедра, її колектив із створенням Одеської державної юридичної академії стали родоначальниками цілого комплексу кафедр кримінального профілю нашого університету в грудні 1997 року.

На кафедрі працюють викладачі, які мають великий досвід практичної діяльності в органах суду, прокуратури і внутрішніх справ, а також багаторічний досвід роботи у вищих навчальних закладах, що володіють високими знан-

нями, уміннями і навиками наукової й навчально-методичної діяльності.

З 1980 року кафедру очолював заслужений діяч науки і техніки України, доктор юридичних наук, професор Леонід Васильович Багрій-Шахматов, засновник та лідер сучасної школи кримінального права в Одесі. Л. Багрій-Шахматов опублікував більш 600 наукових та науково-методичних праць з питань кримінального права та кримінології, кримінально-виконавчого права. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації 86 кандидатів наук, з яких 12 стали професорами. Саме його праці «Система уголовных наказаний и исправительно-трудовое право» (М., 1969), «Теоретические проблемы классификации уголовных наказаний» (Воронеж, 1971), «Уголовная ответственность и наказание» (Минск, 1976) є класикою сучасної кримінально-правової доктрини у галузі теорії кримінальної відповідальності та покарання.

З 1983 року на кафедрі працює В'ячеслав Олексійович Туляков. До 1986 року він був аспірантом кафедри. Під керівництвом Л. В. Багрій-Шахматова В. Туляков у 1986 році захистив кандидатську дисертацію у Київській вищій школі МВС СРСР (Кримінологічні проблеми боротьби із соціально-негативною поведінкою: на матеріалах вивчення агресивних антисупільних вчинків) і з цього часу по 1991 рік працював асистентом кафедри. У 1991 році йому було присуджено вчене звання доцента. З 1993 року він докторант університету ім. І. І. Мечникова, адвокат.

Стипендіат Гельсінкського інституту ООН з попередження злочинності, у 1992–1997 роках працював експертом Спеціального комітету комісії ООН з попередження злочинності та кримінального правосуддя. Він учасник ряду міжнародних конференцій і симпозіумів з кримінології і кримінального права. Автор понад 150 робіт із проблем боротьби з агресивною злочинністю, загальної теорії кримінології і віктимології, теорії покарання та кримінально-правових заходів, методології кримінального права. Наукові інтереси В. Тулякова пов'язані з розробкою загальної теорії вчення про жертву злочину в українській юридичній науці, загальних положень кримінально-правової доктрини, філософії та соціології кримінального права. Його монографія «Віктимологія (соціальні та кримінологічні проблеми)» є першою в Україні монографією, присвяченою загальнотеоретичним засадам кримінальної віктимології. Робота «Уголовный кодекс Украины в анекдотах» (2008, 2012) є першою спробою епістемологічного та дидактичного погляду на публічно-правові відносини з точки зору одеського гумору.

З 2000 року він очолює кафедру кримінального права, захищає докторську дисертацію на тему «Вчення про жертву злочину: соціально-правові основи».

Безсумнівним є його авторитет у колективі кафедри й університеті. В. Туляков керівник наукової школи «Кримінальне право сьогодення в умовах сталого розвитку». Під його керівниц-

твом захистили 2 докторські дисертації та кандидатські дисертації 15 аспірантів та здобувачів кафедри. Серед його учнів доктор юридичних наук Н. О. Орловська, яка захистила дисертацію на тему «Санкції кримінально-правових норм: засади та принципи формування», та доктор юридичних наук О. В. Козаченко, тема докторської дисертації якого «Кримінально-правові заходи в Україні: культурологічна концепція».

В. Туляков забезпечує викладання курсів з кримінального права (ч. Загальна), неодноразово виїжджав для читання лекцій за кордон, координує діяльність професорсько-викладацького складу з читання лекцій на англійській мові для студентів університету. У 2010 році В. Туляков був обраний членом-кореспондентом Національної академії правових наук України та призначений вченим секретарем Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. В 2011 році В. Тулякову присвоєно звання заслуженого діяча науки і техніки України та він був обраний головою Одеського обласного осередку Всеукраїнського громадського об'єднання «Асоціація кримінального права».

Професорсько-викладацький склад кафедри кримінального права зосереджує свою діяльність на таких напрямках:

Мирошниченко Наталія Анатоліївна — заступник завідувача кафедри, к.ю.н., доцент, професор кафедри, заслужений юрист України. Розпочала свою наукову діяльність у 1974 році. Член асоціації кримінального права України, входить до робочої групи із розробки теми фундаментального дослідження «Наукове та законодавче забезпечення реалізації концепції кримінальних проступків в кримінальному праві України». Являється головою навчально-методичної комісії при Інституті прокуратури та слідства. До 2009 року була директором Інституту прокуратури та слідства (майже 15 років). У 2010 році Н. Мирошниченко нагороджено орденом княгині Ольги III ступеня. За цей час нею було опубліковано майже 100

наукових праць. Серед них монографія «Кримінально-правова боротьба з наркоманією». Тематика загальних наукових досліджень: «Проблеми Загальної частини кримінального права та кримінально-правові проблеми боротьби з розповсюдженням наркоманії». Н. Мирошниченко підготувала навчально-методичні посібники: «Предмет преступлений, связанных с наркотическими средствами, психотропными веществами и прекурсорами», «Преступления, связанные с наркотиками, психотропными веществами и прекурсорами (ответственность и квалификация)» «Уголовное законодательство Украины об ответственности за незаконные действия с наркотическими средствами», тексти лекцій «Состав преступления», «Квалификация незаконных действий с наркотическими средствами», «Квалификация преступлений против народного здоровья» та інші. У процесі вивчення зазначеної проблематики було запропоновано удосконалити законодавства та практику його застосування щодо кримінально-правової боротьби із наркоманією. Під її керівництвом захистили кандидатські дисертації 9 аспірантів та здобувачів кафедри.

Бондаренко Ніна Олександрівна — заступник завідувача кафедри, к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Міжнародні аспекти кримінального права». На сьогодні займається проблематикою кримінально-правового забезпечення дотримання міжнародних морських конвенцій. Значимість проблеми полягає у визначенні специфіки кримінально-правового методу забезпечення міжнародно-правових актів в рекомендаціях щодо їх застосування в умовах судноплавства. У напрямку становлення і розвитку суспільних відносин на демократичних принципах дотримання державного суверенітету. Оpubліковано 75 наукових праць.

Підгородинський Вадим Миколайович — к.ю.н., доцент, директор Інституту прокуратури та слідства. Тематика наукового дослідження «Злочини проти волі, честі та гідності особи». На сьогодні займається вивченням кримінального

законодавства інших країн, в яких торгівля людьми визнається злочином; займається розробкою науково обґрунтованих положень та рекомендацій щодо вдосконалення існуючого законодавства, що передбачає відповідальність за торгівлю людьми. Оpubліковано більш 30 наукових праць.

Чугуніков Ігор Іванович — к.ю.н., доцент, декан судово-адміністративного факультету. Тематика наукового дослідження «Юридичні особи як суб'єкти кримінальних правовідносин». Займається розробкою теоретичних та практичних питань, присвячених проблемі кримінальних правовідносин. Оpubліковано більш 30 наукових праць.

Хімченко Світлана Анатоліївна — к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Кримінально-правові проблеми боротьби зі злочинами у сфері медичної діяльності». Займається проблематикою злочинів та кримінальної відповідальності медиків, що є однією з найбільш дискусійних тем у медико-правовій літературі. Розробляє комплексні дослідження з питань правового регулювання медичної діяльності в значній мірі, що зачіпають кримінально-правові проблеми. Оpubліковано більш 30 наукових праць.

Федоров Володимир Миколайович — к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Кримінально-правові проблеми боротьби з організованою злочинністю». Займається розробкою розмежування між поняттям злочинна організація та організована група. Оpubліковано 37 наукових праць.

Албул Сергій Володимирович — к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Корисливо-насиленницькі посягання на власність: проблеми визначення та кримінально-правової кваліфікації». Оpubліковано більш 80 наукових праць, що присвячено питанням цілеспрямованої протидії цим злочинам.

Коломієць Юлія Юріївна — к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Ідеологія та кримінальне право». Оpubліковано більш 40 наукових праць, пов'язаних із характеристиками феномена невідворотності кримінальної відпові-

дальності. Її дослідження містять аналіз комплексу теоретичних та практичних питань, пов'язаних з обґрунтуванням доцільності та дійсності існування принципу невідворотності кримінальної відповідальності. Сформульовано рекомендації стосовно удосконалення механізму кримінально-правового регулювання, а також підвищення ефективності кримінально-правового впливу на злочинність.

Балобанова Дар'я Олександрівна — к.ю.н., доцент, докторант кафедри. Тематика наукового дослідження «Динаміка кримінального права (теоретико-прикладний аналіз)». Опубліковано більш 30 наукових праць з проблем загальної теорії криміналізації, прогностичного дослідження доктрини кримінального права та кримінального законодавства України.

Полянський Євген Юрійович — к.ю.н., доцент, докторант кафедри. Тематика наукового дослідження «Кримінально-правова доктрина у Сполучених Штатах Америки». Опубліковано більш 20 наукових праць, серед яких одна монографія. В його працях вперше було розглянуто особливості призначення покарання за кримінальним правом США, досліджено генезис доктрини призначення покарання у США, наведено пропозиції щодо реформування законодавства України про призначення покарання з урахуванням досвіду призначення покарання в США.

Горбачова Ірина Михайлівна — к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Заходи кримінально-правового впливу: порівняльно-правовий аналіз». Наукових праць — більш 20. В дослідженнях І. Горбачової розкрито сучасне тлумачення змісту кримінально-правових заходів безпеки у кримінальному праві, запропоновано їхнє наукове визначення, систему та порядок застосування заходів безпеки в кримінальному праві України; розроблено теоретичну модель формулювання інституту заходів безпеки в кримінальному праві України.

Гуртовенко Олег Леонтійович — к.ю.н., доцент. Тематика наукового до-

слідження: «Психічне насильство за кримінальним правом України». Наукових праць — 24. В трудах О. Гуртовенка розглядається категорія психічного насильства у кримінальному праві України та у суспільному житті, аналізуються світоглядні та філософські характеристики сучасної кримінально-правової доктрини протидії кримінальній агресії.

Артеменко Ігор Анатолійович — к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження: «Виявлення корупційних діянь органами внутрішніх справ та притягнення до адміністративної відповідальності за їх вчинення». Наукових праць — більше 20. У роботі аналізуються причини корупційних діянь серед працівників ОВС, їх вплив на розвиток суспільних відносин, забезпечення прав і свобод громадян, а також наслідки поширення цього явища, пропонується вжиття заходів, які сприятимуть мінімізації корупційних проявів серед співробітників ОВС.

Михайленко Дмитро Григорович — к.ю.н., доцент. Тематика наукового дослідження «Підстави кримінальної відповідальності за хабарництво (давання та одержання хабара)». Наукових праць, присвячених характеристикам нової концепції правової природи хабарництва, з урахуванням ратифікованих Україною конвенцій у сфері боротьби з корупцією і тенденцій розвитку кримінального законодавства — 26.

Березовська Наталія Леонідівна — к.ю.н., доцент присвятила свої праці дослідженню покарань, що пов'язані з виправно-трудоим впливом, який застосовується до неповнолітніх. Наукових праць — 31, серед яких одна монографія.

Дмитрук Михайло Михайлович — к.ю.н., асистент. Тематика наукового дослідження: «Категорія проступку у кримінально-правовій доктрині» Наукових праць — більше 20. У роботах М. Дмитрука на основі аналізу критеріїв розмежування злочинів з іншими видами правопорушень розглянуті ознаки і правова природа, внутрішні і зовнішні передумови дослідження категорії проступку в кримінально-правовій докт-

ДО 165-Ї РІЧНИЦІ ОДЕСЬКОЇ ПРАВОВОЇ ШКОЛИ

законних інтересів громадян та локальних правових традицій і моделей з урахуванням двох тенденцій: приватизації кримінально-правових відносин у сфері регулювання відповідальності за кримінальні проступки і злочини невеликої тяжкості та призонізації загальнокримінальної злочинності.

Саме стабільність і жорстокість загальнокримінальної заборони наряду з гуманізацією і диверсифікацією відповідальності за кримінальні проступки визначає майбутній розвиток системи і галузі. У цьому напрямку працює наукова школа кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія».

Ключові слова: кримінально-правова доктрина, гуманізація відповідальності.

У роботі розглянуті історичні передумови, сучасний стан та характеристики школи кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». На ос-

нові вивчення напрямків наукових досліджень сформульовано перспективи аналізу проблематики формування кримінально-правових відносин в умовах сталого розвитку.

В работе рассмотрены исторические предпосылки, современное состояние и характеристики школы уголовного права Национального университета «Одесская юридическая академия». На основе изучения направлений научных исследований сформулированы перспективы анализа проблематики формирования уголовно-правовых отношений в условиях устойчивого развития.

Historical boundaries, modern status and characteristics of National University 'Odessa law academy' School of criminal law are analyzed in this issue. It is stressed that criminal legal relations ways of formation are relied on some basic ways existed in sustainable development circumstances.

УДК 343.13

Ю. Аленін,

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу

І. Гловюк,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального процесу

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Кафедра кримінального процесу Одеської державної юридичної академії була створена у січні 1998 р. Завідувачем кафедри став Юрій Павлович Аленін.

У даний час кафедра кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія» здійснює підготовку студентів усіх спеціалізацій університету за такими дисциплінами:

кримінальний процес; прокурорський нагляд у досудовому провадженні; прийняття кримінально-процесуальних рішень; міжнародне співробітництво у кримінальному судочинстві; повноваження судді у кримінальному судочинстві; теорія доказів у кримінальному процесі; судовий контроль у кримінальному судочинстві; ювенальна юстиція в Україні; процесуальні документи у кримі-